

BLOGI

Keskuspankin tehtävät digitalisoituvassa maailmassa

Raha ja maksaminen | 11.06.2018 | Marja Nykänen

KIRJOITTAJA

Marja Nykänen
Johtokunnan
varapuheenjohtaja

Digitalisaatio tuo mukanaan paljon uusia mahdollisuuksia, mutta myös uusia haasteita ja riskejä. Se alentaa liiketoiminnan kustannuksia ja laajentaa kuluttajien valinnanmahdollisuuksia. Samalla kilpailu yli toimialarajojen ja maantieteellisten rajojen kiristyy. Teknologian kehityksessä ja kilpailussa pärjääminen edellyttää toimijoilta panostuksia ja investointeja. Myös sääntelymuutokset vauhdittavat maksamisen digitalisaatiota. Uudistettu maksupalveludirektiivi (PSD2) tuli voimaan vuoden 2018 alussa, ja sen vaikutukset näkyvät vähitellen. Maksaminen nopeutuu ja siirtyy yhä enemmän ostotapahtuman taustalle, mikä korostaa oman talouden hallinnan ja talouslukutaidon merkitystä entisestään.

Viranomaisten tulee seurata rahoitusmarkkinoiden rakennemuutosta, huolehtia rahoitusvakaudesta ja varmistaa osaltaan, että digitaalisten palveluiden käyttäminen on turvallista. Finanssisektorin kehityksen varmistamiseksi on tärkeää edistää turvallisia innovaatioita. Tasapuolisen toimintaympäristön varmistamiseksi on kuitenkin tärkeää, että samoja tuotteita tai palveluja tarjoavia toimijoita koskeva sääntely ja valvonta on yhtenäistä.

Voisiko käteinen muuttua digitaaliseksi?

Rahoitusalan digitaalinen murros näkyy kuluttajalle selvimmin maksamisessa. Maksutapoja on tullut lisää, kun käteisen rahan ja korttimaksamisen rinnalle on tarjolla erilaisia mobiilisovelluksia. Suomen Pankin tehtävänä on maksu- ja selvitysjärjestelmien yleisvalvonta. Tutkimme myös uusia maksutapoja ja teknologioita, joilla voi olla vaikutusta maksujärjestelmiin.

Suomen Pankki ja monet muut keskuspankit selvittävät parhaillaan, onko keskuspankin tarjoaman

käteisen rinnalle tarvetta kehittää käteistä muistuttava digitaalinen maksuväline yleisön käytettäväksi. Asia edellyttää perusteellista selvittämistä eikä se ainakaan lähivuosina vaikuta nykyisten maksuvälineiden asemaan. Eurojärjestelmässä päätös digitaalisen käteisen kokeilusta edellyttäisi koko euroaluetta koskevaa yhteistä päätöstä.

Vaikka korttimaksaminen on kasvattanut suosiotaan maksamisen muotona, setelit ja kolikot eivät häviä kokonaan vielä pitkään aikaan. Niillä on ominaisuuksia, joita digitaalisilla välineillä on vaikea jäljitellä. Ne toimivat esimerkiksi ilman verkkoyhteyksiä.

Rahoitusmarkkinoilla on varauduttava järjestelmäriskeihin ja kyberuhkiin

Uudet teknologiat ja niiden käytön laajeneminen edellyttävät kyberturvallisuudesta huolehtimista. Tietoturvatyön painopiste on perinteisesti ollut organisaation omassa tietoturvassa kuten virustorjunnassa, ohjelmistojen päivityksissä ja varmuuskopioinnissa. Jatkossa on kiinnitettävä enemmän huomiota uusista teknologioista, tuotteista ja palveluista koko finanssijärjestelmälle aiheutuvaan järjestelmäriskiin. Yhteydet ja riippuvuudet eri toimijoiden ja eri maantieteellisten alueiden välillä kasvavat. Rahoitusjärjestelmän vakauden näkökulmasta on varmistettava, että yksittäinen ongelma ei vaaranna koko järjestelmän toimintaa. Myös tietojen oikeellisuudesta ja tietovuotojen torjunnasta on tärkeää huolehtia.

Suomessa on oltava valmius huolehtia omavaraisesti yhteiskunnan välttämättömistä perustoiminnoista myös häiriötilanteissa. Tällaisia perustoimintoja ovat esimerkiksi maksujärjestelmät, joilla hoidetaan mm. palkkojen ja eläkkeiden maksaminen sekä kuluttajien ja yritysten maksuliikenne. Maksu- ja rahoitusjärjestelmien toimivuus on tarpeen turvata kaikissa tilanteissa, jotta kansantalous säilyy toimintakykyisenä.

Maksuliikenteen turvaamiseksi tarvitaan varajärjestelyt, jotka voidaan hätätilanteessa ottaa käyttöön kansallisesti. Suomen Pankki työstää kansalliseen varautumiseen liittyviä kysymyksiä yhdessä muiden viranomaisten ja finanssialan toimijoiden kanssa. Tavoitteena on löytää ratkaisu, joka varmistaa yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuuden rahoitusmarkkinoilla.

Asiasanat

digitalisaatio, keskuspankit, kyberriski, kyberturvallisuus, maksaminen, rahoitusmarkkinat, sähköinen käteinen, sääntely